

ІНОЗЕМНА СКЛАДОВА В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Журавльова Т.О.

к.е.н, професор, завідувач кафедри
економіки та моделювання ринкових відносин

Лисенко К.А.

Студентка 4 курсу підготовки «Фінанси і кредит»
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

Вітчизняна економіка в умовах фінансової нестабільності потребує підвищення рівня конкурентоспроможності та надійності через укріплення її банківського сектору. Необхідним у цих умовах вважається участь іноземного капіталу в розбудові банківського сектору для переймання передового досвіду, методів роботи та стандартизації головних аспектів банківської діяльності. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі країни сприяє залученню іноземних інвестицій, впровадження передових технологій банківського менеджменту.

В Україні опубліковано багато наукових праць, які присвячені залученню іноземного капіталу в банківську систему України. Так, вітчизняні науковці Т,С, Смовженко, О.О. Другов обґрунтовують доцільність застосування в Україні політики управління процесом купівлі вітчизняних банків закордонними інвесторами [9]. О.І. Барановський досліджує вплив іноземного капіталу на ринок банківських послуг України [2]. Вагомий внесок у розвиток науково-методологічних засад, обґрунтування способів та меж участі іноземного капіталу в банківських установах внесли такі вчені як Д. Бонін, П. Вочтел, Л. Голдберг, Р. Гросс, Г. Гудзінка, П. Гупта, Е. Деміргук-Кунт, Є. Детраджієч, Т. Трессел, І. Хасан, Р. де Хасс, Н. ван Хорен, А. Чопра, Ж. Шиназі та ін. Не зважаючи на високу наукову і практичну цінність праць вітчизняних та зарубіжних вчених зазначені проблеми та їх аспекти мають складний науковий та дискусійний характер, які потребують доцільного дослідження.

Під час фінансового розвитку України в умовах глобалізації відбувається активний вплив іноземного капіталу, насамперед, у банківську систему. Цей процес є об'єктивним і має низку переваг та недоліків для вітчизняної банківської системи та економіки в цілому. Інтеграція нашої країни в міжнародні фінансові структури об'єктивно веде до активного проникнення іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор. Згідно з Законом України «Про банки і банківську діяльність», частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10% [1].

Таблиця 1

Кількість діючих банків 2014-2017 рр.

Показники	Роки			
	2014	2015	2016	2017
Кількість зареєстрованих банків	158	117	98	88
З них: з іноземним капіталом	68	41	39	38
В т.ч. зі 100%-им іноземним капіталом	19	17	18	17
Частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків, %	43,04	37,9	42,7	43,2

Джерело: [3]

Як показує аналіз таблиці 1, наразі, в Україні діє 88 банків, серед яких 4 державні банки (зокрема ПАТ «Приват банк»), 21 банк створено за участю іноземного капіталу і 17 банків із 100% іноземним капіталом (табл. 1).

Наявність в економіці будь-якої держави значних обсягів іноземного капіталу є ознакою макроекономічної стабільності, високого рівня довіри інвесторів. Разом з тим очевидно, що перспективи та наслідки функціонування іноземного капіталу у вітчизняному банківському секторі неоднозначні [10].

Іноземний капітал в Україні представлений 23-ма країнами. Найбільшу частку в загальній сумі становить капітал Кіпру (20,3%), Австрії (20,3%), Франції (12,3%), Нідерландів (8,2%), Польщі (7,9%), Швеції (6,1%) [6].

За умов нестабільного розвитку економіки України, спричиненого переважно відсутністю стабільних джерел фінансування, присутність іноземного капіталу в банківській системі України дає можливість залучити необхідні ресурси на внутрішні фінансові ринки.

Однак, сучасна банківська система України знаходиться в складних умовах. Зниження інвестиційної привабливості вітчизняного банківського сектору відбувається в результаті проведення антитерористичної операції на сході, відтоком іноземного капіталу з банківських установ України, серед яких: BayerischeLandesbank (Німеччина), CreditEuropeBank (Нідерланди), Volksbank (Австрія), SEB Bank (Швеція), BankForum (Німеччина), SocieteGenerale (Франція), ErsteBank (Австрія), AstraBank (Греція), HomeCreditBank (Чехія), DresdnerBank (Німеччина), Pekao (Польща), IntesaSanpaolo (Італія) та інші [4].

Станом на 01.01.2017 року частка іноземного капіталу в банківській системі України становить 43,2% [8]. За думкою фахівців, за таких умов Україна поступово починає втрачати важелі впливу на національну банківську систему, стає залежною від іноземних урядів та міжнародних фінансових корпорацій [9]. Іноземні банки, що обслуговують українських клієнтів, вже в найближчій перспективі можуть впливати на перерозподіл власності, структуру бізнесу, активів окремих підприємств і цілих секторів економіки.

За думкою експертів [5], Україні сьогодні потрібно активніше проводити заходи щодо підвищення рівня концентрації національного банківського капіталу, розширювати регулятивний капітал, оптимізувати інституційну структуру вітчизняної банківської системи, прагнути до стандартів країн з розширеною економікою, зміцнювати позиції державних банків. Допуск іноземного капіталу в банківський сектор можливий лише до того рівня, за якого зберігається національний контроль за банківською системою.

Таким чином, можна зробити висновок, що маючи більший ресурсний потенціал, залучаючи дешевші грошові кошти в материнських установах, іноземні банки займають найбільш дохідні та привабливі з точки зору зростання ніші і витісняють менш конкурентоспроможних конкурентів – вітчизняні банки. Останні змушені обслуговувати роздрібний ринок, концентруючи увагу на високо ризикованих клієнтах, через що погіршується якість їхнього кредитного портфелю. Також існує небезпека в повноцінній реалізації грошово-кредитної політики НБУ, оскільки недотримання нормативів філіями банків-нерезидентів призведе до втрати контролю над інфляційними процесами та неможливістю регулювати пропозицію грошей, яка виступає одним з основних інструментів монетарної політики.

Література:

1. «Про банки і банківську діяльність» // Закон України від 07.12.2000 р. №2121 – III // зі змінами 15.11.2016 р.
2. Барановський О. Іноземний капітал на ринках банківських послуг України // Вісник Національного банку України. - №9. - 2015. – С. 12-20.
3. Довідник діючих банківських установ України [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: Довідник діючих банківських установ України [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua>
4. Корнилюк Р. Українські банки в тенетах іноземного капіталу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrrudprom.com>
5. Корнилюк Р. Українські банки в тенетах іноземного капіталу [Електронний ресурс] / Р. Корнилюк // Економічна правда. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.epravda.com.ua>
6. Костюк О. Іноземний капітал у банківському секторі України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків / О. Костюк, О. Костюк // Вісник Національного банку України. - № 6. - 2014. - С. 28-35.
7. Лютий І.О. Вплив фінансового сектору на функціонування економічної системи / І.О. Лютий, С.В. Міщенко // Фінанси України. – 2016. – №3. – С. 14-28.
8. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
9. Смовженко Т. Проблеми та перспективи розвитку банківської системи в умовах євроінтеграції України. Організаційний аспект / Т. Смовженко, О. Другов // Вісн. Нац. банку України. - 2005. - С. 34-37.
10. Шелюдько Н. М. Проблеми капіталізації державних банків України та шляхи їх вирішення / Н. М. Шелюдько // Економіка і прогнозування. – 2015. – №3. – С. - 56.

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ

Савастєєва О.М.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Селезньова А.М.

студентка 4 курсу, напрям підготовки «Фінанси та кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Необхідність вирішення завдання ефективної боротьби з корупцією, децентралізація державної влади та обрання євроінтеграційного вектору розвитку української держави надали найбільшій актуальності питанню підвищення прозорості державних фінансів.

Прозорість бюджету та бюджетного процесу є обов'язковим підґрунтям побудови та ефективного функціонування демократичного суспільства. Забезпечення прозорості бюджету дозволяє соціально активній частині громадськості, що представляє інтереси різних верств населення, мати дійсну